

Stjernesked og Stardust

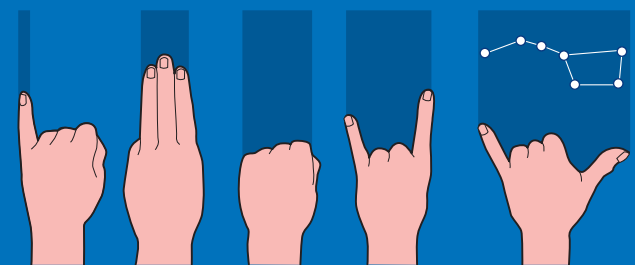
STJERNEHIMLEN I JANUAR (1.-15. januar 2023)

I samarbejde med **Brorfelde Observatorium**

Tekst: Michael Linden-Vørnle og Sarah Sohl **Redigeret af:** Lasse Foghsgaard

Grafik: POLITIKEN Infografik

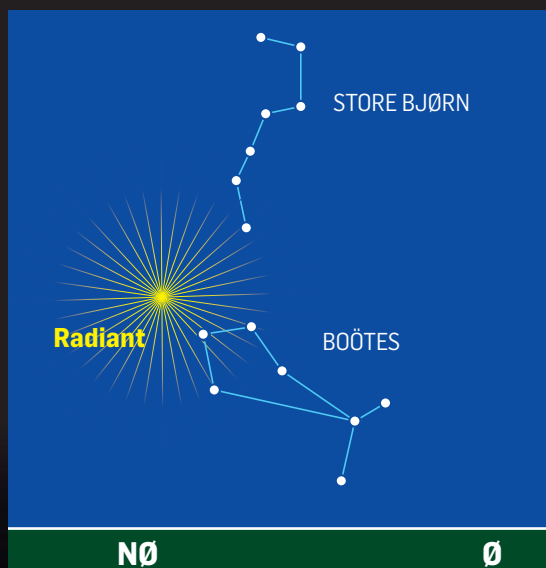
1° 5° 10° 15° 25°

3.-4. januar Nytårsstjernesked

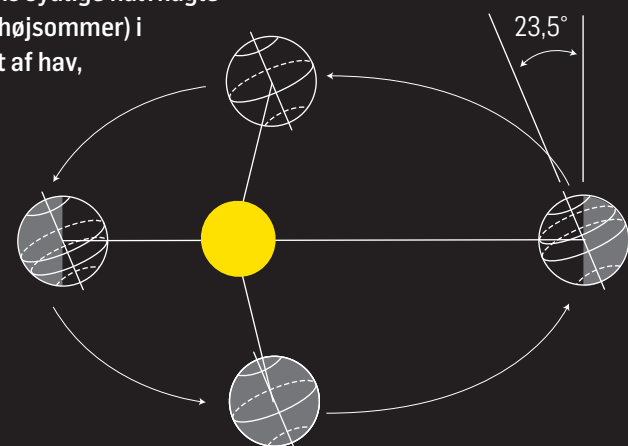
Når krudtrøgen har lagt sig efter nytårsaftnen, er det naturens tur til at skyde det nye år ind. Det klarer meteorsværmen Boötiderne, der topper natten mellem 3. og 4. januar. Stjerneskedene fra Boötiderne udstråler fra et område i stjernebilledet Boötes (Bjørnevogteren) ud for Karlsvognens stang.

Desværre falder årets maksimum kun få dage før fuldmåne, så Månen vil genere med sit lys. Vent til efter midnat med at gå ud for at kigge. Husk at finde et mørkt sted, og tag godt med tøj på – det er ikke sjovt at kigge efter stjernesked, når du fryser!

4. januar Jorden nærmest Solen

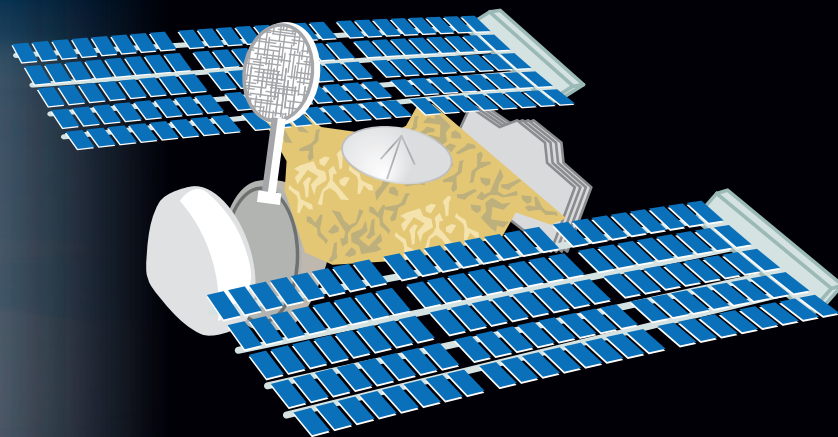
På denne dag er Jorden og Solen tættest på hinanden i Jordens årlige vandring omkring vores nærmeste stjerne. Afstanden er ca. 147 mio. km, hvilket er ca. 5 mio. km mindre, end når afstanden i starten af juli er størst. Forskellen skyldes, at Jordens bane om Solen ikke er cirkelrund, men ellipseformet. Forskellen i afstand betyder en forskel i modtaget solenergi på ca. 7 procent, men det er jordaksens hældning, der bestemmer vores årstider - ikke afstanden til Solen. Fordi Jordens sydlige halvkugle (hvor det netop nu er højsommer) i højere grad er dækket af hav, udjævnes forskellen i modtaget solenergi, fordi oceanerne opvarmes langsommere end land-områder.

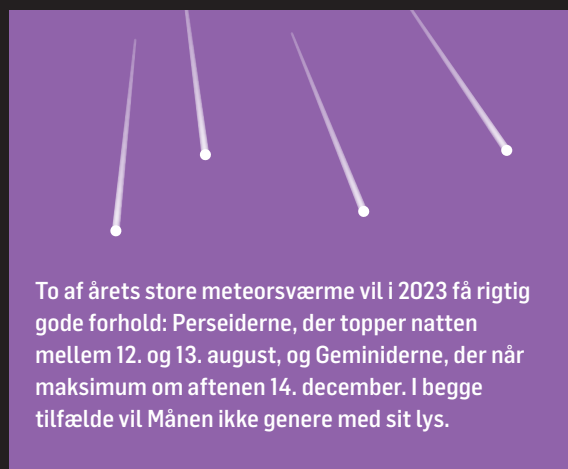
15. januar

Kometprøver til Jorden

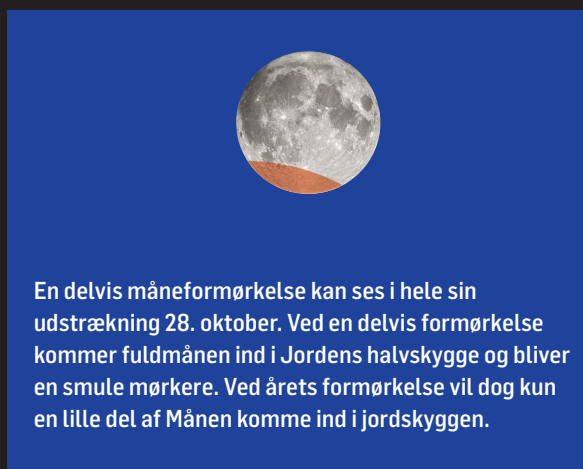
På denne dag i 2006 bragte en rumsonde for første gang nogensinde prøver af en komet til Jorden. Det var NASA-sonden 'Stardust', der i starten af januar 2004 var fløjet tæt forbi kometen Wild 2 og havde indsamlet støvpartikler. Undersøgelser af prøverne har vist, at solsystemets dannelse var en noget mere kaotisk affære end hidtil antaget med transport af materiale fra de indre til de ydre dele af vores planetsystem.

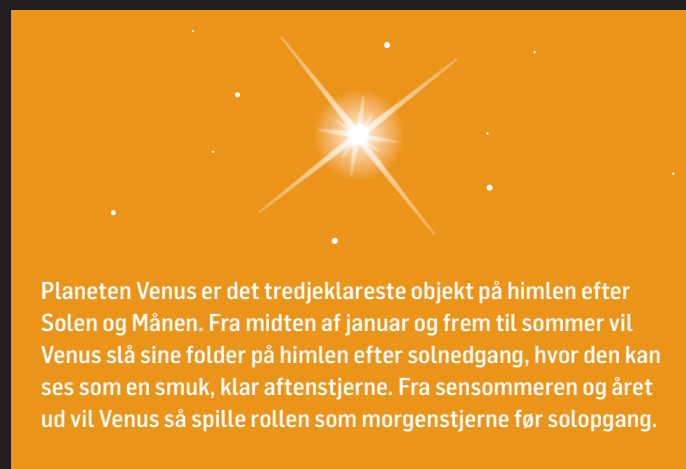
Himmelske 'highlights' i 2023

To af årets store meteorsværme vil i 2023 få rigtig gode forhold: Perseiderne, der topper natten mellem 12. og 13. august, og Geminiderne, der når maksimum om aftenen 14. december. I begge tilfælde vil Månen ikke genere med sit lys.

En delvis måneformørkelse kan ses i hele sin udstrækning 28. oktober. Ved en delvis formørkelse kommer fuldmånen ind i Jordens halvskygge og bliver en smule mørkere. Ved årets formørkelse vil dog kun en lille del af Månen komme ind i jordskyggen.

Planeten Venus er det tredjeklareste objekt på himlen efter Solen og Månen. Fra midten af januar og frem til sommer vil Venus slå sine folder på himlen efter solnedgang, hvor den kan ses som en smuk, klar aftenstjerne. Fra sensommeren og året ud vil Venus så spille rollen som morgenstjerne før solopgang.